

ส่งยานอวกาศโคจรรอบดวงจันทร์ไทยจะทำเพื่ออะไร...แล้วยังงี้???

ไทยจะเป็นชาติที่ 5 ของเอเชียที่สร้างยานอวกาศไปดวงจันทร์ ในกลางเดือน ม.ค.ปี 2564 คาดว่าจะใช้ระยะเวลาดำเนินการไม่เกิน 7 ปีหรือราวๆ ปี 2571 จะสามารถส่งบินโคจรรอบดวงจันทร์ แต่ต้องขอความร่วมมือและการสนับสนุนจากประชาชนในการระดมทุน

ทันทีที่หมุดหมายอันแน่วแน่หลุดจากปาก “นายเอก เหล่าธรรมทัศน์” รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เมื่อสัปดาห์ก่อน เลี้ยววิพากษ์วิจารณ์ถึงตามาอื้ออึงเลยทีเดียว

ทั้งนี้ 4 ประเทศที่เดินทางสู่ดวงจันทร์ตามที่ “อาจารย์เอก” ระบุว่า ประกอบด้วย

หนึ่ง- “ประเทศจีน” ที่ส่งยาน ฉางเอ๋อ 5 ไปเหยียบพื้นผิวดวงจันทร์ เมื่อวันที่ 27 พ.ย. 2562 เพื่อเก็บก้อนหินบนดวงจันทร์ กลับมาศึกษาที่โลก โดยคาดว่าจะกลับถึงโลกในวันที่ 17 ธ.ค. 2562 นับเป็นภารกิจกลับไปเก็บตัวอย่างบนดวงจันทร์ครั้งแรกของโลกในรอบกว่า 40 ปี

สอง- “ประเทศญี่ปุ่น” ที่ส่งยานอวกาศสำรวจดวงจันทร์ลำแรกของประเทศได้ เมื่อ 13 ปีก่อน มูลค่าโครงการกว่า 55,000 ล้านเยน หรือ 16,000 ล้านบาท

สาม- “ประเทศอินเดีย” ส่งยานอวกาศไปสำรวจดวงจันทร์ของที่ขึ้นสู่อวกาศเมื่อปี 2561 กำลังปฏิบัติภารกิจและคาดว่าจะได้เห็นแผนที่ดวงจันทร์ที่มีความละเอียดสูง และ สี่- “ประเทศเกาหลีใต้” ที่ประกาศจะส่งยานอวกาศเข้าสู่วงโคจรของดวงจันทร์ในปี 2563 เป็นต้น

อย่างไรก็ดี มันใหญ่ไม่ใช่ประเด็นหลัก แต่คำถามที่หลายคนใคร่สงสัยคือ ไทยส่งยานอวกาศโคจรรอบดวงจันทร์...แล้วจะเป็นอย่างไรต่อ? ทั้งนี้ทั้งนั้นยังเป็นประเด็นระดมทุนสร้างยานอวกาศด้วยแล้ว ยิ่งส่งเสียงวิพากษ์ โดนปรามาสไปต่างๆ นานา

คำถามดังกล่าว นายณัฏฐ์ ดงสูงเนิน บรรณธิการสื่อออนไลน์เกี่ยวกับอวกาศ Spaceth.co ให้คำตอบเกี่ยวกับการส่งยานอวกาศไปดวงจันทร์ว่า เป็นการสำรวจดวงจันทร์จะทำให้มนุษยชาติรู้จักตัวเอง และนำสิ่งที่ได้จากการสำรวจกลับมาพัฒนาตัวเอง ซึ่งเป็นงานระยะยาวไปอีก 20 -30 ปีข้างหน้า

ว่า โมเดลการพัฒนาอวกาศไทยนั้น ประเด็นสำคัญต้องเกิดจากการที่ต้องมีเป้าหมายร่วมกันชัดเจนทำเพื่ออะไรสิ่งไหนได้ อะไร ที่น่าจับตาคือ ปฏิเสธไม่ได้ว่าการส่งยานอวกาศไปโคจรนอกโลก ล้วนมีวาระทางการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้อง ดังเช่น การส่งยานอวกาศดวงจันทร์ของประเทศสหรัฐฯ หรือประเทศรัสเซีย มีวาระทางการเมืองทั้งสิ้น

อย่างไรก็ดี ระหว่างสหรัฐฯ กับสหภาพโซเวียต มีแข่งขันช่วงชิงความเป็นหนึ่งกันมาตลอด นับตั้งแต่ช่วงปี 1950 ไกล่เรียงภารกิจของสหรัฐฯ จะเป็นภารกิจใช้นักบินอวกาศ ภายใต้ชื่อ

เอก เหล่าธรรมทัศน์

โครงการ “อะพอลโล” มี “นีล อาร์มสตรอง” จากยานอะพอลโล 11 สร้างประวัติศาสตร์เป็นมนุษย์คนแรกที่ได้เหยียบพื้นผิวดวงจันทร์ขณะที่สหภาพโซเวียต จะเน้นส่งยานสำรวจที่ไม่มีนักบิน ขึ้นไปเก็บตัวอย่างดินและหินจากดวงจันทร์กลับมาส่งโลก โดย “ยานลูน่า 2” เป็นยานอวกาศลำแรกที่ลงสู่พื้นผิวดวงจันทร์ ความสำเร็จดังกล่าว ทำให้นานาชาติตื่นตัวริเริ่มโครงการพิชิตอวกาศ

นอกจากนี้เพจ Spaceth.co โพสต์ข้อความผ่านเฟซบุ๊กระบุว่า “ประเทศไทยจะทำยานไปโคจรรอบดวงจันทร์ใน 7 ปี” ความว่า

“คำถามแรก การทำยานไปโคจรรอบดวงจันทร์ในเวลา 7 ปีนั้นทำได้จริงหรือไม่? คำตอบก็คือได้ และไม่ใช่เรื่องยากด้วยเชื่อหรือไม่ ด้วยความคืบหน้าในการแข่งขันด้านอวกาศในโลกที่ทุกคนตื่นตัวกับการกลับไปสำรวจดวงจันทร์อีกครั้งในปี 2024 อย่างโครงการ Artemis นั้น ทำให้ตอนนี้ พื้นที่บนจรวด ยานอวกาศ ต่างถูกจับจอง การส่งยานแบบ Orbiter, Lander หรือแม้กระทั่ง Rover ไปลงจอดบนดวงจันทร์ เป็นสถานการณ์ที่ทำให้ในบหลักแค่ล้านบาทจนถึงร้อยล้านบาทเท่านั้น

ในงานประชุม IAC ประจำปี 2019 (และ 2020 ที่ถูกจัดออนไลน์) บริษัทอวกาศยักษ์ใหญ่ระดับโลกต่างหาแนวร่วมในการพัฒนา Payload หรือยานไปลงบนดวงจันทร์อย่างมีนัยสำคัญประเทศอย่างอิสราเอล และบริษัท SpaceX เป็นหนึ่งในตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ พวกเขาเริ่มต้นจากการพัฒนาด้วยทุนจากโครงการ Google Lunar X Prize ก่อนที่จะมาสำเร็จในเวลาผ่านไปจากความสำเร็จของภาคธุรกิจและรัฐบาล พวกเขาส่งยานไปลงจอดดวงจันทร์ในปี 2019 ที่ผ่านมา แม้จะพลาดลงจอดไม่สำเร็จ แต่ก็ทำให้เราเห็นว่าสเกลในการทำงานอวกาศในเรื่องของ Moon Lander นั้นไม่โตเท่าที่คิด

การทำยานไปลงดวงจันทร์ในบริบทการแข่งขันยุคปัจจุบันจึงไม่ใช่เรื่องยาก เพราะในช่วง 2-3 ปีต่อจากนี้ เราจะได้เห็นการ

ทดสอบการนำร่องระบบลงจอดต่างๆ บนดวงจันทร์ ซึ่งแน่นอนว่า Payload จำนวนมากก็จะต้องถูกส่งไป ทั้งบนผิวของดวงจันทร์หรือโคจรบนดวงจันทร์ ดังนั้นถามว่า การทำยานไปลงดวงจันทร์ใช้เวลา 7 ปี กับงบประมาณของประเทศนั้นเป็นไปได้ไหม บอกได้เลยว่าได้ และทำได้

แต่คำถามสำคัญก็คือ ทำไปเพื่ออะไร? อาจจะเป็นคำถามที่ดูเหมือนตั่งงั่ง ซึ่งถ้าเราถามสเปซที่เอชว่า เราสำรวจอวกาศไปทำอะไร เราก็อาจจะได้คำตอบแนวๆ Abstract ที่บอกว่า สำรวจไปเพื่อมนุษยชาติได้รู้จักตัวเองมากขึ้น แต่ในระบอบการดำเนินนโยบายของรัฐบาล (Government Policy) นั้น ครมมีการศึกษาและวางเป้าหมายที่ชัดเจน”

อย่างไรก็ตาม คงต้องยอมรับความจริงที่ว่า แม้แวดวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยกำลังพุ่งทะยาน แต่วิทยาศาสตร์ของไทยยังไม่เบียดบังในระดับนานาชาติเท่าที่ควรนัก ทั้งยังเกิด

คำถามเกี่ยวกับเด็กเก่งเด็กนักเรียนที่ได้รับรางวัลเหรียญทองเหรียญเงิน และเหรียญทองแดงในการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการทางด้านต่างๆ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา คณิตศาสตร์ และคอมพิวเตอร์

เด็กอัจฉริยะเหล่านี้อันสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนไทยมีความรู้ความสามารถเป็นเลิศทัดเทียมนานาชาติ ถูกจับตาดูหลังจากได้รับรางวัลโอลิมปิกวิชาการ พวกเขามีเส้นทางชีวิตอย่างไร ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องหรือไม่ เดินเข้าสู่จุดแควงวิชาการนำความรู้ความสามารถสร้างคุณูปการให้ประเทศชาติตลอดจนมนุษยชาติหรือไม่อย่างไร

บทความเรื่อง “ทำไมการศึกษาวิจัยวิทยาศาสตร์ไทยไม่สามารถเข้าสู่ระดับนานาชาติ?” โดย ศ.ดร.วิสุทธิ์ ไบไม่ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ manager.co.th ตั้งข้อสังเกตว่าขณะที่เด็กไทยจำนวนหนึ่งมีความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์คว้ารางวัลโอลิมปิกวิชาการ อีกจำนวนหนึ่งกลับสอบได้คะแนนต่ำมากในวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ตามมาตรฐานการทดสอบ O-NET จึงเกิดการวิพากษ์วิจารณ์โดยนักวิชาการด้านการศึกษาและวิทยาศาสตร์ว่า เพราะเหตุใดนักเรียนไทยจึงอ่อนด้อยด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ต่างๆ ที่รัฐบาลให้การสนับสนุนเงินงบประมาณด้านการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์จำนวนมากในแต่ละปี มีอะไรเกิดขึ้นกับแวดวงวิชาการด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของไทย

“ทำไมการศึกษาและการวิจัยวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยจึงไม่สามารถพัฒนาก้าวหน้าสู่ระดับนานาชาติได้อย่างที่คาดหวัง ทั้งๆ ที่นักเรียนและนักวิทยาศาสตร์ไทยมีสติปัญญาความรู้และความสามารถไม่แพ้กันวิชาการต่างชาติเลย และอาจเก่งกว่านักวิทยาศาสตร์ต่างชาติในบางสาขาวิชาด้วยซ้ำไปเหตุการณ์ด้านการศึกษาและการวิจัยวิทยาศาสตร์ไทย”

ขณะที่บทความเรื่อง “เด็กโอลิมปิกวิชาการหายไปไหน?” เผยแพร่ผ่าน www.tcjithai.com ระบุถึงการเฟ้นหานักเรียนหัวกะทิไปแข่งขันโอลิมปิกวิชาการความว่า กว่าจะได้เป็นตัวแทนประเทศไปแข่งระดับโลกต้องผ่านด่านมากมาย เริ่มตั้งแต่เฟ้นหาเด็กทั่วประเทศมาสอบแข่งขัน เข้าค่ายส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการ และพัฒนามาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษา (สอวน.) ผู้ที่ทำคะแนนได้อันดับต้นๆ จะได้เข้าค่ายส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) จึงจะได้เป็นตัวแทนไปแข่งระดับโลก ทั้งหมดใช้เวลาประมาณ 2 ปี (ข้อมูลปี 2558) จากนั้นจึงสามารถเลือกจับทุนได้ มีทุนตั้งแต่ให้ไปเรียนปรับพื้นฐานเตรียมความพร้อมเข้ามหาวิทยาลัยชั้นนำต่างประเทศ ต่อเนื่องถึงปริญญาเอกและวิจัยหลังจบปริญญาเอก โดยปริญญาโทและเอกสามารถเลือกสาขาประยุกต์ที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่รับทุนตอนแรกได้ และสามารถกลับมารับราชการในประเทศไทยเป็นนักวิจัยในหน่วยงานของรัฐหรือเป็นอาจารย์สอนนิสิต/นักศึกษา

การส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยเป็นประเด็นที่น่าจับตา เช่นเดียวกับ การส่งยานอวกาศไปโคจรรอบดวงจันทร์ซึ่งรายละเอียดยังคงต้องติดตามต่อไป ณ วันนั้น ยังไม่มีความชัดเจนว่า รัฐบาลไทยจะส่งยานอวกาศไปดวงจันทร์ทำไม? ■